

پرسش‌ها و پاسخ‌ها

پاییز کاه اطلاعات سینمایی دفتر منصوبه هاشمی حرم استاد حفظہ اللہ تعالیٰ

موضوع:

۱. مقدمات؛ حجت؛ خلیفه‌ی خداوند؛ روایات رسیده از خلفاء خداوند (واحد و متواتر)
۲. مقدمات؛ علم؛ ظایف و اعمال عالمان

بسم الله الرحمن الرحيم

پرسش

نویسنده: موسی

تاریخ: ۱۴۰۲/۲/۲۱

از آنجایی که دفتر علامه منصور هاشمی خراسانی، احادیث را با ریزبینی خاصی بررسی می‌کند، لطفاً اعتبار و دلالت دو حدیث زیر را بررسی کنید:

۱. امام موسی بن جعفر علیهم السلام فرمود: «مردی از قم، مردم را به سوی حق دعوت می‌کند. با او مردمی گرد می‌آیند که همچون قطعات آهن هستند، آنان را بادهای تند نمی‌لغزاند، از جنگ سست نمی‌شوند و نمی‌هراسند و بر خدای متعال توکل می‌کنند و سرانجام از آن پرهیزکاران است».

۲. پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: «در طرف راست عرش خدا، قومی از ما بر منابری از نور قرار دارند که چهره‌های آنان از نور است، لباس‌هایشان از نور است، به گونه‌ای که چهره‌های نورانی آنان، چشم ناظران را فرو می‌پوشاند. ابوبکر گفت: ای رسول خدا، اینان چه کسانی هستند؟ پیامبر ساكت ماند، آن گاه زبیر همان سؤال را کرد و پیامبر سکوت کرد، سپس عبد الرحمن همان سؤال را تکرار کرد و باز هم آن حضرت سخنی نگفت. پس علی علیه السلام پرسید: ای رسول خدا، آنها کیستند؟ پیامبر فرمود: <هم قومٌ تَحَابُّوا بِرَحْمَةِ اللَّهِ>; آنها قومی هستند که به وسیله‌ی <روح الله> بین آنها پیوند محبت برقرار می‌شود، بدون آنکه نسبت‌های خانوادگی و منافع مادی و امور دنیوی در این محبت و پیوند نقشی داشته باشد. آنها شیعیان تواند و تو امام آنها هستی ای علی!»!

برخی اعتقاد دارند که این دو حدیث درباره‌ی روح الله خمینی بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران است و او را تأیید می‌کند.

پاسخ

تاریخ: ۱۴۰۲/۲/۳۰

کسانی که چنین اعتقادی دارند، بسیار جاہل هستند؛ چراکه حدیث اول اصلی ندارد و حدیث دوم ربطی!

توضیح آنکه منبع حدیث اول، کتاب «بحار الأنوار» نوشته‌ی محمد باقر مجلسی (۱۱۱۱.د) است که یک منبع متأخر و غیر معتبر محسوب می‌شود و آن را از کتاب «تاریخ قم» نوشته‌ی حسن بن محمد بن حسن قمی (د. قرن ۴ق) نقل کرده است که اصل آن موجود نیست و تنها ترجمه‌ای فارسی از آن موجود است که توسط شخصی به نام حسن بن علی بن حسن بن عبد‌الملک قمی در سال ۸۶۵ قمری نوشته شده؛ چنانکه مجلسی خود در مقدمه‌ی «بحار الأنوار» به این نکته اذعان کرده و نوشته است: «لَمْ يَتَيَّسْ لَنَا أَصْلُ الْكِتَابِ، وَإِنَّمَا وَصَلَ إِلَيْنَا تَرْجِمَتُهُ»^۱؛ «اصل کتاب به دست ما نرسیده و تنها ترجمه‌ی آن به ما رسیده» و این یعنی حدیثی که ذکر کرده، ترجمه‌ی عربی او از ترجمه‌ی فارسی حدیثی است که منبع اصلی آن موجود نیست تا بتوان صحت ترجمه‌ی فارسی آن، بلکه اصل وجود آن را تأیید کرد؛ با توجه به اینکه غلط، حذف و اضافه در ترجمه‌ی احادیث شایع است؛ چنانکه مجلسی خود در ترجمه‌ی ترجمه، مرتكب حذف شده؛ چراکه ترجمه‌ی حدیث در کتاب حسن بن علی بن حسن بن عبد‌الملک قمی این است:

«دیگر علی بن عیسیٰ حدیث کند، از ایوب بن یحییٰ بن جندل، از ابو حسن اول عليه السلام که او فرمود که خواننده مردم را با حق از اهل قم، حق عز و جل بر دست او طایفه از مردم جمع کند، همچو پاره‌های آهن باشند و یاران او در آن وقت و در آن روز فرزندان مالک بن عامر باشند، دل‌های ایشان همچون پاره‌های آهن بود، بادهای جهنده ایشان را بلغزند و از حرب و جنگ نکول نکنند و باز نه ایستند و بد دل نشوند و بر پروردگار خود توکل نمایند **﴿وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ﴾**^۲.

این ترجمه‌ی فارسی حدیث در کتاب حسن بن علی بن حسن بن عبد‌الملک قمی است، ولی مجلسی فراز مهم «یاران او در آن وقت و در آن روز فرزندان مالک بن عامر باشند» را حذف کرده و نوشته است:

«وَعَنْ عَلِيٍّ بْنِ عِيسَى، عَنْ أَيُّوبَ بْنِ يَحْيَى بْنِ الْجَنْدَلِ، عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الْأَوَّلِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: رَجُلٌ مِّنْ أَهْلِ قُمَّ يَدْعُوا النَّاسَ إِلَى الْحَقِّ، يَجْتَمِعُ مَعَهُ قَوْمٌ كَثُرٌ الْحَدِيدُ، لَا تُزِلُّهُمُ الرِّيَاحُ الْعَوَاصِفُ، وَلَا يَمْلُؤُنَ مِنَ الْحَرْبِ، وَلَا يَجْبُونَ، وَعَلَى اللَّهِ يَتَوَكَّلُونَ، **﴿وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ﴾**^۳.

بدون شک این حذف، خیانت محسوب می‌شود؛ چراکه از یک سو معنای حدیث را تغییر داده و از سوی دیگر رد پای جاعل آن را پوشانده است؛ با توجه به اینکه بنا بر فراز حذف شده، از یک سو کسی مانند روح الله خمینی که هیچ ارتباطی با مالک بن عامر اشعری یا فرزندان او نداشته است

۱ . بحار الأنوار للمجلسی، ج ۱، ص ۴۲

۲ . الأعراف / ۱۲۸

۳ . ترجمه‌ی فارسی تاریخ قم نوشته‌ی حسن بن علی بن حسن بن عبد‌الملک قمی، ص ۱۰۰

۴ . بحار الأنوار للمجلسی، ج ۵، ص ۲۱۶

نمی‌تواند مصدق حديث باشد و از سوی دیگر می‌توان دریافت که حديث توسط علی بن عیسی شعری یا وابستگان او جعل شده که از فرزندان مالک بن عامر اشعری و در عین حال، حاکم قم بوده و به اقتضای حاکمیت، یارانی از قوم خود و جنگ‌هایی با دشمنانش داشته است^۱ و متملقان در مدحش شعرهایی سروده‌اند^۲ و بعيد نیست که حدیثی نیز جعل کرده باشند! خصوصاً با توجه به اینکه در سند حديث، از کسی جز او و «أَيُّوبُ بْنُ يَحْيَى بْنِ الْجَنْدُلِ» یاد نشده است و در میان راویان حديث، کسی با نام «أَيُّوبُ بْنُ يَحْيَى بْنِ الْجَنْدُلِ» وجود ندارد!

این چیزی است که می‌دانیم مجلسی از ترجمه‌ی حدیث حذف کرده است، ولی نمی‌دانیم که حسن بن علی بن حسن بن عبد الملک قمی چه چیزی را از متن حدیث حذف کرده است! کافی است که او نیز چیزی را ترجمه نکرده یا غلط ترجمه کرده باشد، تا معنای حدیث از این هم دورتر باشد!

عجیب است که برخی عالمان، تا این اندازه بی‌نقوا هستند که دست به تقطیع و تحریف حدیث می‌زنند، ولی عجیب‌تر آن است که کسانی بدون مراجعه و بررسی، ترجمه‌ی حدیثی جعلی که تقطیع و تحریف شده است را بر روح الله خمینی حمل می‌کنند! آنان به راستی که جاهل هستند؛ خصوصاً با توجه به اینکه حدیث مذکور، حتی بدون فراز حذف شده نیز، قابل تطبیق بر این شخص نیست؛ زیرا او - بر خلاف وصفی که در آن آمده - مردم را به سوی حق دعوت نکرد، بل به سوی «ولایت مطلقه‌ی فقیه» (یعنی خودش و امثال خودش) دعوت کرد که از بدیهی‌ترین مصادیق باطل است؛ همچنانکه از جنگ نکول کرد و باز ایستاد؛ چراکه صلح را پذیرفت و با این وصف، نمی‌توان او را به صرف آنکه مدتی در قم تحصیل و اقامت داشت و نسبت به مخالفانش بی‌رحم بود، مصدق این حدیث پنداشت!

اما ربط دادن حدیث دیگر به او، از این هم جاهلانه‌تر است؛ زیرا از یک سو به نظر می‌رسد که مجلسی در نقل آن هم رعایت امانت را نکرده و دست به تحریف زده؛ با توجه به اینکه منبع او، کتاب «بشارۃ المصطفی» نوشته‌ی محمد بن أبي القاسم طبری (د. حدود ۲۵۵ ق) است و در این کتاب، عبارت «رُوحُ اللَّهِ» نیامده، بلکه عبارت «نُورُ اللَّهِ» آمده است^۳ و از سوی دیگر عبارت «رُوحُ اللَّهِ» در احادیثی که به توصیف مؤمنان پرداخته‌اند، برگرفته از آیه‌ی ۲۲ سوره‌ی مجادله است که در وصف مؤمنان فرموده است: **﴿أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِّنْهُ﴾**^۴؛ «(خداؤند) ایمان را در دل‌های آنان نوشته و آنان را بر روحی از جانب خود تأیید کرده» و روحی از جانب او، «روح القدس» است

۱ . بنگرید به: تاریخ الطبری، ج، ۸، ص ۶۳۰؛ المستجاد من فعلات الأجواد للتنوخي، ص ۴۵؛ رجال النجاشی، ص ۳۷۱؛ جمهورة أنساب العرب لابن حزم، ص ۳۹۸؛ الكامل في التاريخ لابن الأثير، ج، ۵، ص ۵۷۱.

۲ . به عنوان نمونه، بنگرید به: الكامل في اللغة والأدب للمبرد، ج ۲، ص ۱۶.

۳ . بنگرید به: بشارة المصطفی لمحمد بن أبي القاسم الطبری، ص ۲۵۸.

۴ . المجادلة / ۲۲

که مؤید مؤمنان است و در برخی احادیث وارد شده که مراد از آن، «روح ایمان» است^۱ و در هر حال، واضح است که ربطی به روح الله خمینی ندارد!

از اینجا دانسته می‌شود که دوستداران حکومت ایران، تا چه اندازه جاہل هستند و تا چه اندازه برای مشروعیت بخشیدن به حاکمان منافق خود، بر پیامبر و اهل بیت او دروغ می‌بندند؛ چنانکه گویی به خداوند و روز حساب باور ندارند، یا می‌پندارند که دروغ بستن بر پیامبر و اهل بیت او حلال است! هر چند بیشترشان، مانند گله‌ی گوسفندانند و تنها چیزی را تکرار می‌کنند که از شیوخ و سخنرانان حکومتی شنیده‌اند، در حالی که شیوخ و سخنرانان حکومتی، همان شیاطین انسی هستند که خداوند درباره‌ی شان فرموده است: **﴿يُوحِي بِعَصْهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقُولِ غُرُورًا﴾**؛ «سخنان آراسته را برای فریب به یکدیگر إلقا می‌کنند». بدون شک، برای آنان عذاب عظیمی است؛ «روزی که ندا داده می‌شوند: <کجایند کسانی که در زمین إفساد می‌کردند و می‌گفتند که اصلاح می‌کنیم؟!> پس از درون گورها و چکاد کوه‌ها و بستر دریاهای شکم درندگان و چینه‌دان پرنده‌گان گرد می‌آیند و بر می‌خیزند، در حالی که پوششی بر آنان نیست و روی‌های شان سیاه است و مانند گله‌ی بزها به سوی محشر رانده می‌شوند، تا به حسابشان رسیدگی شود، چونان که به حساب احدی رسیدگی نشده باشد! آن گاه آنان را به زنجیر می‌کشند و دسته دسته به سقر می‌افکنند و آن دزه‌ای در بُن جهنم است که شیاطین در آن افکنده می‌شوند، پس در آن پوست کنده می‌شوند، مانند مرغ برای بربانی! آن گاه ندا داده می‌شود: <کجایند یاران اینان؟! کجایند کسانی که اینان را در کذب‌شان تصدیق کردن و فرمان بردن؟! کجایند دوستداران اینان و دوستداران دوستداران اینان؟!> پس مانند موران از هر سوراخی بیرون می‌آیند، در حالی که زشت‌روی و بدبویند و دل در گلو و جان بر لب دارند، پس به سوی محشر رانده می‌شوند، تا به حسابشان رسیدگی شود؛ نه عذری از آنان شنفته می‌شود و نه شفاعتی برایشان پذیرفته؛ تا آن گاه که به دروازه‌های جهنم می‌رسند و غریو آن را می‌شنوند که گویی بانگ انفجار است و لهبیش را حس می‌کنند که گویی کوره‌ی آجرپزان است، پس گریان می‌شوند و نعره سر می‌دهند... پس در میان دود و آتش به آنان می‌پیوندند، در حالی که بر آنان خشمگینند و لعنت‌شان می‌کنند و می‌گویند: <شما ما را به اینجا رسانیدید، هنگامی که ما را فریتید و گفتید که از ما پیروی کنید تا خداوند از شما خشنود باشد>. پاسخ می‌دهند: <آیا ما مجبورتان کردیم؟! بلکه با خواست خود از ما پیروی کردید، تا از قدرت و ثروتمن برخوردار شوید و در ستم ما شریک بودید>.

۱. بنگرید به: المحسن للبرقي، ج ۱، ص ۱۰۶؛ قرب الإسناد للحميري، ص ۳۳ و ۳۴؛ الكافي للكليني، ج ۲، ص ۱۵ و ۲۸۰؛ ثواب الأعمال و عقاب الأعمال لابن بابويه، ص ۲۶۳.
۲. الأنعام / ۱۱۲

پس آتش در میانشان زبانه می‌کشد و گفتگوی شان را قطع می‌کند و آوازی بر می‌خیزد که «لעת خداوند بر ستمکارترین‌ها؛ همان‌ها که بدون اذن خداوند بر کرسی او نشستند و به غیر چیزی که نازل کرده بود، حکم راندند و لעת خداوند بر پیروان آن‌ها...»^۱.

^۱ . فرازی از گفتار ۱۴۲ علامه منصور هاشمی خراسانی آیده الله تعالی